

Lausunto

27.06.2022

Asia: VN/813/2021

## **Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi mielenterveyslain (1116/1990) muuttamisesta (tahdon vastaisen lääkehoidon oikeussuojakeinot)**

### Lausunnonantajan lausunto

#### **Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Esitetty lakimuutoksen toteuttaminen lienee väistämätöntä ottaen huomioon esitetyn muutoksen taustat.

Toteutuessaan esitys merkitsisi huomattavaa muutosta nykyiseen käytäntöön, jonka mukaan lääketieteelliseen arvioon perustuvat hoitotoimenpiteet eivät tule arvioitaviksi hallintolainkäyttömenettelyssä.

Muutosesitys liittyy potilaan välttämättömän lääketieteellisen hoidon turvaamiseen tilanteessa, jossa hän ei kykene ottamaan kantaa hoitonsa laatuun. Lääketieteellisin perustein toteutettava hoito, jonka perusteena on potilaan edun turvaaminen, ei lähtökohtaisesti voi muodostua muutoshakuoikeutta edellyttäväksi ihmisoikeusloukkaukseksi. Psykiatrisen henkilökunnan, varsinkin psykiatrien, erittäin rajalliset resurssit tulisi kohdentaa mahdollisimman täysimittaisesti potilaiden välittömään hoitoon ilman, että hallinnollista päätöksentekoa entisestään lisätään.

Esitysluonnoksessa kirjallinen päätöksentekovelvoite on pyritty tasapainottamaan siten, että valituskelpoinen päätös tulee tehdä säännöllisestä lääkehoidosta, jolloin varmistetaan potilaan oikeusturvan toteutuminen, muttei aseteta ylimitoitettua kirjallisen päätöksenteon velvoitetta. On hyvä, että kirjallisen päätöksenteon velvoite on ajateltu rajattavan säännölliseen lääkehoitoon, ja ettei lääkevalmisteen tai annostuksen muuttaminen edellytä uutta päätöstä, ja että lomakkeen voi täyttää suoraan potilaan hoitava lääkäri. Sitä, milloin kysymyksessä on uudistuksessa tarkoitettu säännöllinen psykiatrisen lääkehoito, tulisi perusteluissa avata tarkemmin. Lisäksi jo ennen lain voimaantuloa olisi hyvä saada ministeriön ohje lain tulkinnasta, koska ainakin alkuun uutta lain kohtaa tulitisiin tulkitsemaan eri tavoin eri sairaalaoissa.

Esitetyn mukaisessa lain muutoksessa on kysymys tilanteista, joiden osalta valittaminen hallinto-oikeuteen ei tosiasiallisesti tuo valittajalle oikea-aikaista oikeusturvaa. Vastaisiko jokin muu oikeussuojakeino kuin hallintovalitus paremmin ja oikea-aikaisemmin potilaan oikeussuojatarpeeseen?

Esitysluonnoksessa mainitun lomakkeen tulisi olla mahdollisimman yksikertainen ja helposti täytettävä, koska uuden lomakkeen täyttö tulee viemään joka tapauksessa hoitavan lääkärin työaikaa pois muusta potilastyöstä. Todennäköisesti luonnoksessa esitetty aika-arvio uuden lomakkeen täyttämistä, mahdollisen tuomioistuinkäsittelyyn osallistumisesta, päätösten postittamisesta ja hallinto-oikeuksien selvityspyyntöihin vastaamisesta on aliarvioitu.

Saarento Outi  
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri, Psykiatrian tulosalue